

KUTSESTANDARD

07-27052008-09/3

LIIKURMASINAJUHT II

Lisakvalifikatsioonid:

- allmaatööd
- karjääritööd
- teetööd

ENERGEETIKA-, MÄE- JA KEEMIA TÖÖSTUSE KUTSENÕUKOGU

EESSÕNA

Liikurmasinajuht II kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Energeetika-, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud kaevanduse töörühm koosseisus:

Enno Rebane	Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Hans-Ahto Männiste	Eesti Põlevkivi AS
Helle Boginskaja	Eesti Põlevkivi AS
Alo Adamson	Tallinna Mäekond
Vennis Järvet	Tehnilise Järelevalve Inspektsioon

Ajavahemikus 21. jaanuar – 1. veebruar 2000. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid 44 ettevõtte esindajad.

Liikurmasinajuht II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusalustega ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 1. juunil 2004.a. Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 13 kinnitatud liikurmasinajuht II kutsestandard.

Käesolev liikurmasinajuht II kutsestandard on kinnitatud 27. mail 2008. a. Energeetika-, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr 25.

Kutsestandard on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmiste ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmiste ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele teadmiste ja oskustele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmiste ja oskustele.

Erioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded teadmiste ja oskustele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud teadmised ja oskused, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isikuomadustele ja võimetele.

2.2 Kutsealased terminid

Liikurmasinad – roomik-, ratas- või muul käigul iseliikuvad sisepõlemis- või elektrimootori jõul töötavad mäetöödel, energeetikas, ehitustöödel või muul tegevusalal kasutatavad masinad, millega kaevatakse, laetakse, teisaldatakse, tihendatakse, tasandatakse, sillutatakse või muul viisil töödeldakse maavara, pinnast või muud materjali.

Teetööd – teede ehitus, hooldus ja remont

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub liikurmasinajuht mäetööstuse, energeetika ja ehituse valdkonda, koodid C, E, F. Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub liikurmasinajuht 8. pearühma, seadme- ja masinaoperaatorid.

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles: Liikurmasinajuht II
Lisakvalifikatsioonid:

- allmaatööd
- karjääritööd
- teetööd

Inglise keeles: Mobile machine operator II
Additional qualifications:

- underground works
- quarry works
- road building

Vene keeles: Водитель самоходной машины II
Дополнительные квалификации:

- подземные работы
- карьерные работы
- дорожные работы

5 KUTSEKIRJELDUS

Liikurmasinajuht võib töötada kaevanduses, karjääris, energeetika-, ehitus- või muus ettevõttes.

Liikurmasina juht tunneb liikurmasina ehitust, otstarvet ja tööpõhimõtteid ning töödeldava materjali ohutu töötlemise võtteid.

Liikurmasina juht töötab tavapärasest ohtlikumas töökeskkonnas, mis nõuab ohutute juhtimis- ja hooldamisvõtete tundmist, tööga seonduvate ohtude tuvastamist ja nendele vastavat tegutsemist.

Välitöödel on vajalik arvestada ilmastiku mõju töökohale ja töödeldavale materjalile. Tööga toimetuleku eelduseks on vastutusvõime, hoolikus, täpsus ja valmisolek meeskonnatööks.

Liikurmasinajuhi põhikvalifikatsiooni võib saada peale põhioskuste omandamist. Liikurmasinajuhil on soovi korral võimalik valida allmaatööde, karjääritööde ja/või teetööde lisakvalifikatsioon.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

Allmaatööde, karjääritööde ja/või teetööde lisakvalifikatsiooni saab liikurmasinajuht peale vastavate erioskuste omandamist.

Liikurmasinajuhi II kvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on kutseoskused, praktiline töökogemus ja konkreetse masinarühma kategooria juhtimisõigust tõendava tunnistuse olemasolu.

See kutsestandard on aluseks põhihariduse järgse kutsekeskhariduse riikliku õppekava ja muude koolitusprogrammide koostamisele.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Majandus – algtase (vt lisa A)

6.1.2 Õigusaktid

- 1) kutsetegevust reguleerivad õigusaktid
- 2) tööõigus

6.1.3 Töökeskkonna ohutus

- 1) tööohutus, töötervishoid ja ergonoomika
- 2) elektri- ja tuleohutus
- 3) üldine keskkonnaohutus
- 4) töövaldkonna jäätmekäitlus
- 5) tegutsemine tööõnnetuse korral
- 6) esmaabi andmine

6.2 Põhioskused ja -teadmised

6.2.1 Töökoha korraldamine

6.2.2 Masinaehituse üldpõhimõtted

6.2.3 Elektrotehnika alused

6.2.4 Materjaliõpetuse alused

6.2.5 Masinaehitusjooniste lugemine

6.2.6 Kutsealaga seonduvate liikurmasinate tundmine ja kasutamine (vt lisa B)

6.2.7 Liikurmasina tehnilise seisukorra kontroll ja tööks ettevalmistamine

6.2.8 Liikurmasina käivitamine, juhtimine, seiskamine ning ohutu liikumine erinevates tingimustes

6.2.9 Liikurmasinaga vajalike tööoperatsioonide sooritamine

6.2.10 Töö- ja mõõteriistad ning nende kasutamine

6.2.11 Liikurmasina tüüpvigade teadmine ja nende varajane tuvastamine

6.2.12 Liikurmasina hooldusvahendite omaduste tundmine ja kasutamine

6.2.13 Liikurmasina tehnohooldusgraafiku täitmine

6.2.14 Töödeldava maavara, pinnase ja muu materjali üldomadused

6.2.15 Töödeldava materjali ja tööoperatsioonide kvaliteedinõuete tundmine ja järgimine

6.2.16 Kaitse- ja päästevahendite kasutamine

6.2.17 Liikluseeskirjade tundmine

6.2.18 Troppimine ja tõsteseadmete kasutamine

6.3 Erioskused ja -teadmised

6.3.1 Allmaatööd

- 1) Üldteadmised mäendusest
- 2) Laekäitluse põhimõtete ja toestuspasside nõuete tundmine ja täitmine
- 3) Kaeveõõntes liiklemise ohutusnõuete tundmine ja nende täitmine
- 4) Kaeveõõnte tuulutamise põhimõtete ja nõuete tundmine ning täitmine
- 5) Lõhketöödega seostuvate ohtude tundmine ja nendest hoidumine
- 6) Kaevanduse avariilikvideerimisplaani otstarbe tundmine ja avariiolukorras tegutsemine

6.3.2 Karjääritööd

- 1) Üldteadmised karjääritööst
- 2) Karjääris liiklemise ohutusnõuete tundmine ja nende täitmine
- 3) Lõhketöödega seostuvate ohtude tundmine

6.3.3 Teetööd

- 1) Üldteadmised teetöödest
- 2) Teetöödel kasutatavad materjalid
- 3) Teetööde ohutu korraldamine üldliiklusega teedel ja aladel

6.4 Lisaoskused ja -teadmised

6.4.1 Liikurmasinaga kompleksis töötavate masinate tööpõhimõtted

6.5 Isikuomadused ja võimed

- 1) Loogiline mõtlemine
- 2) Ruumitaju
- 3) Kontsentreerumisvõime
- 4) Visuaalne mälu
- 5) Hea koordinatsioon
- 6) Füüsilise koormuse taluvus
- 7) Kohanemisvõime
- 8) Vastutusvõime

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KINNITAJA

Liikurmasinajuht II kutsestandardi on kinnitanud Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Enno Rebane	Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Raivo Teemets	Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
Aleksander Moltsar	Eesti Elektroenergeetika Selts
Tõnu Pääsuke	Eesti Energeetikatöötajate Ametiühingute Liit
Margus Arak	Eesti Energia AS
Andres Saar	Eesti Gaasiliit
Anu Kesksaik	Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Valev Kuusemäe	Eesti Keemiatööstuse Liit
Erik Väli	Eesti Põlevkivi AS
Heino Reedik	Eesti Turbaliit
Enn Lenk	Eesti Vee-ettevõtete Liit
Heino Mölder	Eesti Veeühing
Kaljo Aamer	Eesti Õliühing
Kalle-Mauno Vana	Haridusministeerium
Arvi Hamburg	Majandusministeerium
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Alo Adamson	Tallinna Mäekond
Urmas Leitmäe	Tehnilise Järelevalve Inspeksioon

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Keskstase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; suure hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.

LIIKURMASINAD

1. Puurmasinad
2. Raimamasinad (mäekombainid, soonurid jt)
3. Kaevamismasinad (ekskavaatorid)
4. Kaevamis-teisaldamismasinad (buldooserid, greiderid, skreeperid jt)
5. Laadurveokid (kopp-laadurid, laadurid jt)
6. Ettevalmistustööde masinad (kobustus-, langetus-, lõikemasinad jt)
7. Tihendusmasinad (teerullid, kompaktorid jt)
8. Teekatte paigaldusmasinad
9. Teekatte remondimasinad
10. Muud traktorilaadsed masinad